

รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก
ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จรูญ จัปปัง

คุชฎินิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

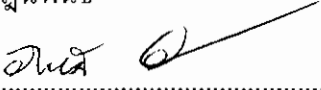
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

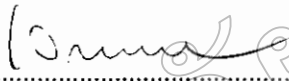
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2554

คณะกรรมการควบคุมคุณวุฒิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุณวุฒิพนธ์ ได้พิจารณา
คุณวุฒิพนธ์ของ จริญญา จัปปัง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมคุณวุฒิพนธ์

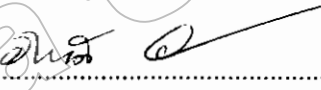

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภารดี อนันต์นำวี)

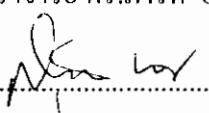

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม)

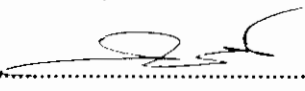

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ อนนทสุข)

คณะกรรมการสอบคุณวุฒิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุเมธ เดียววิเศษ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภารดี อนันต์นำวี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร บำเรอราช)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ อนนทสุข)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับคุณวุฒิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี แยมกลีกร)

วันที่ 31 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

คุณฐิณีพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ แนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดี เสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณกรรมการสอบคุณฐิณีพนธ์ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ เคียววิเศษ ประธานกรรมการ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช ที่ได้กรุณาให้ คำแนะนำตลอดจนแก้ไขทำให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณาจาก ดร.เอนก ล่วงลือ หัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามและ ประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ดร. ปพน หลีสิน ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ นางสาวกาญจนา นิธิจันทร์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ นายศักดิ์กรินทร์ ยะลา ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ นายมนต์ชัย เปรมปรางค์ ผู้อำนวยการชำนาญ การพิเศษ ที่ได้กรุณาอนุเคราะห์ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย ทำให้การ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบัวขวัญ คณะครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านคลองขวางบนทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสาทความรู้และประสบการณ์ที่มีค่าอย่างยิ่งแก่ ผู้วิจัยจนได้รับความสำเร็จในทุกวันนี้

ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ร่วมรุ่น ปร.ค.1 ทุกคนที่ได้ให้กำลังใจ สนับสนุน ช่วยเหลือมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณบุคคลในครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่ง คุณพ่อ คุณแม่ น้องสาว และ ขอขอบคุณสามีของผู้วิจัย ที่คอยเป็นกำลังใจ ช่วยเหลือและสนับสนุนทุก ๆ อย่าง จนมาถึง วันแห่งความสำเร็จนี้

คุณค่าและประโยชน์ของคุณฐิณีพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิตาदै บุปผาริ บุรพาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ผู้วิจัยเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้

จรูญ จีบบัง

49810303: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; ปร.ด. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: พัฒนารูปแบบ/การพัฒนาคุณภาพการศึกษา/ยุทธศาสตร์การพัฒนา/โรงเรียนขนาดเล็ก/

วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม/ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จรรยา จักรบง: รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (DEVELOPING MODEL FOR EFFICIENCY IN EDUCATION FOLLOWING A STRATEGY TO DEVELOP THE SMALL SCHOOL BY PARTICIPATORY ACTION RESEARCH IN OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION) คณะกรรมการควบคุมคุณภาพ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นารี, กศ.ด., ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม, ก.ด., ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อนนทสุข, กศ.ด., 277 หน้า. ปี พ.ศ. 2554.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้วงจรปฏิบัติการของเคมมิสและแม็กแทกเกิร์ต (Kemmis & McTaggart, 1988) กลุ่มที่เข้าร่วมปฏิบัติการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 1 คน ครู จำนวน 7 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน ของโรงเรียนบ้านคลองขวางบน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด การสัมภาษณ์ เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์หลัก คือ 1) การพัฒนาระบบวางแผนและการบริหารจัดการ ได้แก่ พัฒนาทักษะความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์ให้กับครู การเพิ่มประสิทธิภาพและปริมาณการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานให้กับครู โรงเรียนมีการจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียนในแต่ละปี อย่างเป็นระบบ มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมเพียงพอและเป็นปัจจุบัน มีโครงสร้างการแบ่งงานรับผิดชอบอย่างชัดเจน และมีการสร้างแรงจูงใจ ขวัญกำลังใจให้กับบุคลากร 2) การพัฒนาระบบการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การสร้างหรือผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน การบูรณาการเรียนการสอนโดยใช้แผนการสอนละชั้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐานมาจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนา และการนิเทศ กำกับ ติดตามของผู้บริหารอย่างใกล้ชิด 3) การเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน ได้แก่ การหมุนเวียนการสอนของครูตามความรู้ความสามารถและความถนัด การปรับปรุงสถานที่ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน การใช้แผนการสอนละเอียด และมีระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนที่ครอบคลุมครบทุกด้าน 4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการ จัดการศึกษา ได้แก่ สร้างและพัฒนาเครือข่ายผู้ปกครองให้เข้มแข็ง พร้อมทั้งเข้ามาช่วยเหลือ โรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการระดมทรัพยากร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียน ขนาดเล็ก ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษา ขั้นพื้นฐาน ทำให้โรงเรียนเกิดการพัฒนาด้าน โดยครูมีพฤติกรรมการทำงานที่ดีขึ้น มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการพัฒนาหลักสูตร การวางแผน การจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการผลิต สื่อการสอน รวมถึงมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ และสามารถนำไปพัฒนาสู่การจัดการ เรียนการสอนในชั้นเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจน มีพฤติกรรมการทำงานโดยใช้เทคโนโลยี ต่าง ๆ มากขึ้น ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ครูมีการทำงานที่เป็นระบบ การทำงานต่าง ๆ เกิดจาก การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และมีการทำงานเป็นทีม มีการแบ่งงานและหน้าที่กันอย่างชัดเจน จากการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุน พัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น สำหรับผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนนั้นพบว่า นักเรียนมี โอกาสได้เรียนรู้อย่างหลากหลายเพิ่มมากขึ้นตามศักยภาพของตนและได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและ เกิดความรักและความผูกพัน โรงเรียนมากยิ่งขึ้น

49810303: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; Ph.D. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORD: DEVELOPING MODEL/ DEVELOPE THE EFFICIENCY EDUCATION/ STRATEGY TO DEVELOP/ THE SMALL SCHOOL/ PARTICIPATORY ACTION RESEARCH/ THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION

CHAROON JABBUNG : DEVELOPING MODEL FOR EFFICIENCY IN EDUCATION FOLLOWING A STRATEGY TO DEVELOPE THE SMALL SCHOOL BY PARTICIPATORY ACTION RESEARCH IN OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION. DISSERTATION ADVISORS: PARADEE ANANNAVEE, Ed.D., CHAROENWIT SOMPONGTAM, Ph.D., SOMPOCH ANEGASUKHA, Ed.D., 277 P. 2011.

The purposes of this study was to develop model for efficiency in education following a strategy to develop the small school by participatory action research in office of the Basic Education Commission. This research was the participatory action research (PAR) based on the action research spiral of Kemmis and McTaggart(1988). The key informants of this study consisted of one administrator, seven teachers and seven basic education committee from Banklongquangbon school. Data were collected by document analysis, in-depth interview, group discussion, and participation observation.

The study revealed that developing model for efficiency in education following a strategy to develop the small school by participatory action research in office of the Basic Education Commission consisted of four main strategies : 1) Developing the planning system and management involved developing skill in using computer among teachers, raising the effectiveness and amount of using computer technology in the workplace , conducting the yearly action plan systematically, conducting the system of current and sufficient data and information , posing clear and concise responsibility and good reinforcement provided to and reinforcement to all staff. 2) Developing instructional system and the assurance of education quality , creating and conducting instructional materials, integrating the instruction by using Multigrade classrooms of the Basic Education commission in the classroom, supporting teachers to attain the meeting , supervising and monitoring closely by the administrator

3) enhancing the readiness and strengths of the school, manipulating teachers based on their capability and aptitude , improving building and surrounding to support the students to learn , using Multigrade classrooms and posing monitoring system covered all aspects 4) enhancing the coordinating from all enterprises in education management , conducting and developing parents network to get strongly involved in helping school developing quality of education and gathering resources for developing school quality.

To study the effectiveness of education follow a strategy to develop the small school by participatory action research in office of the basic education commission could develop the school as followed: Teachers employed better working performance , teacher understood about curriculum development, planned and implemented their instruction and conducted instructional materials, gained capability in using computers in the classroom explicitly and having working performance by using more technology. In administrative aspect, teachers were found working systematically and well-cooperatively completing the tasks as a team by sharing responsibility. The school got improved in a positive way because it gathered several resources to support, develop the environment and learning resources . In addition, in the student aspect , students gained more opportunity to learn variedly according to individual potential with pleasure that makes them feel affected and related to the school.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
คำถามในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
กรอบความคิดในการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านคลองขวางบน.....	13
หลักการและแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน.....	31
ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก.....	70
การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศไทย.....	97
แนวคิดหลักการพัฒนารูปแบบ.....	109
การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research).....	114
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	124

สารบัญ (ต่อ)

๗

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	146
พื้นที่ที่ศึกษาและเป้าหมายในการวิจัย	146
ผู้วิจัยร่วมและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	147
ขั้นตอนการวิจัย	147
การเก็บรวบรวมข้อมูล	154
การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล	156
4 ผลการวิจัย	158
ตอนที่ 1 บริบทของพื้นที่ที่ศึกษา	158
ตอนที่ 2 ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์	
การพัฒนาโรงเรียนบ้านคลองขวางบน	162
ตอนที่ 3 การปรับปรุงและการรับรองรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตาม	
ยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก	209
5 สรุปและอภิปรายผล	221
สรุปผลการวิจัย	222
อภิปรายผล	224
ข้อเสนอแนะ	233
บรรณานุกรม	235
ภาคผนวก	249
ภาคผนวก ก	250
ภาคผนวก ข	252
ภาคผนวก ค	259
ภาคผนวก ง	266
ภาคผนวก จ	273
ภาคผนวก ฉ	275
ประวัติย่อของผู้วิจัย	277

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนนักเรียน.....	15
2 แสดงจำนวนครูและบุคลากร.....	16
3 กระบวนการดำเนินงาน วิธีการและเครื่องมือของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	35
4 รางวัลด้านคุณภาพแห่งชาติของนานาชาติ.....	68
5 แสดงการกำหนดยุทธศาสตร์องค์การแบบ The BCG Matrix.....	80
6 แสดง The GE Business Screen	82
7 เปรียบเทียบความแตกต่างของโรงเรียนขนาดเล็กที่ประสบความสำเร็จ และ โรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่ประสบความสำเร็จ	105
8 ผลการสำรวจสภาพการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนา โรงเรียนขนาดเล็ก ของโรงเรียนบ้านคลองขวางบน ในภาพรวม	172
8 ผลการสำรวจสภาพการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนา โรงเรียนขนาดเล็ก ของโรงเรียนบ้านคลองขวางบน ด้านการพัฒนาระบบวางแผนและ การบริหารจัดการ	173
10 ผลการสำรวจสภาพการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนา โรงเรียนขนาดเล็ก ของโรงเรียนบ้านคลองขวางบน ด้านการพัฒนาระบบการเรียน การสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา	175
11 ผลการสำรวจสภาพการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนา โรงเรียนขนาดเล็ก ของโรงเรียนบ้านคลองขวางบน ด้านการเสริมสร้างความพร้อม และความเข้มแข็งของโรงเรียน	177
12 ผลการสำรวจสภาพการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนา โรงเรียนขนาดเล็ก ของโรงเรียนบ้านคลองขวางบน ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา	179
13 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของโรงเรียนบ้านคลองขวางบน....	183
14 ผลการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของแต่ละยุทธศาสตร์.....	184
15 แผนปฏิบัติงานพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์ การพัฒนาโรงเรียนบ้านคลองขวางบน รอบที่ 1	188

สารบัญตาราง (ต่อ)

ญ

ตารางที่	หน้า	
16	สาระสำคัญในการอบรมพัฒนาทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการปฏิบัติงาน ให้กับครู.....	191
17	แผนปฏิบัติงานพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนา โรงเรียนบ้านคลองขวางบน รอบที่ 2.....	197
18	แผนปฏิบัติงานพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนา โรงเรียนบ้านคลองขวางบน รอบที่ 3.....	203
19	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคุณภาพการศึกษาในแต่ละยุทธศาสตร์.....	218

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
2 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	34
3 แสดงองค์ประกอบหลักของการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา	46
4 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ TQM	64
5 วงล้อ Deming	65
6 วัฏจักร PDSA นำมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหา	66
7 องค์ประกอบของยุทธศาสตร์	74
8 แสดงการกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์การ โดยใช้ SWOT - Amalysis	78
9 วงจรการวิจัยปฏิบัติการของเคมมิสและแม็คแท็กการ์ท	102
10 วงจรการวิจัยปฏิบัติการของเคมมิสและแม็คแท็กการ์ท	157
11 ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบวางแผนและการบริหารจัดการ	214
12 ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา	215
13 ยุทธศาสตร์เสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน	216
14 ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา	217
15 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	220